

Bündner Kantonsschule
Scola chantunala grischuna
Scuola cantonale grigione

Lavur da matura Dossier

Mussavia e reglament
Criteris da valitaziun

En vigur a partir da **LM22** per las 5avlas classas dal gimnasi

Cumenzament: settember 2021

Cuntegn

Mussavia per la lavur da matura

1. Finamiras	1
2. Tema	1
3. Accumpagnadra/Accumpagnader	1
4. Tips da lavurs da matura	1
5. Concept e cunvegna da collavuraziun	3
6. Schurnal da lavur	3
7. Planisaziun dal temp	3
8. Directivas formalas	3
9. Decleraziun d'autenticidad	4
10. Preschentaziun orala	4
11. Valitaziun e nota	5
12. Nota da la lavur da matura en ils attestats	6
13. Agir en cas da problems	6

Reglament da la lavur da matura

1. Finamiras	7
2. Basa giuridica	7
3. Elecziun dal tema e da l'accumpagnadra/l'accumpagnader	8
4. Lavur individuala u lavur en gruppa	8
5. Rom dal temp e determinaziuns liantas	8
6. Tips da lavurs da matura e dimensiun	8
7. Directivas formalas	9
8. Preschentaziun orala	9
9. Accumpagnament e sustegn	9
10. Valitaziun e nota	10
11. Mussavia	12
12. Indemnisaziun da l'accumpagnadra/l'accumpagnader	12
13. Dretg da recurs	12

Criteria da valitaziun

Process da lavur per tut ils tips	13
Directivas formalas per la part scritta per tut ils tips	14
Cuntegn e metodas - Tip Retschertga	15
Cuntegn e metodas - Tip Produenziun tecnica	16
Cuntegn e metodas - Tip Produenziun artistic-creativa	17
Cuntegn e metodas - Tip Organisaziun d'ina occurrenza	18
Champ opziunal per auters criteris da valitaziun per tut ils tips	19
Preschentaziun orala per tut ils tips	20

Matricla

Retschertga - Notas parzialas e nota finala	21
Produenziun tecnica - Notas parzialas e nota finala	22
Produenziun artistic-creativa - Notas parzialas e nota finala	23
Organisaziun d'ina occurrenza - Notas parzialas e nota finala	24

Organisaziun da la preschentaziun orala	25
Proceder per crear ina statistica en la lavur da matura	26

Mussavia per la lavur da matura

1. Finamiras

Sin basa d'in tema elegì duai mintga maturanda/maturand esser abel/abla, sulet(ta) u en ina gruppa, da formular in problem, d'al analisar ed al schliar cun recurrer a metodos ed instruments adattads. La studenta/Il student duai planisar sia lavur e valitar las singulas etappas da quella, sa tegnend vi dal princips da la lavur scientifica.

2. Tema

Cun resguard als cunfins etics e giuridics, pudais Vus da princip eleger libramain Voss tema. Adattadas èn tematicas da Voss ambient privat, da las medias u da l'instrucziun en scola. Igl è impurtant ch'il tema As interessa e che Vus essas motivada/motivà da s'approfundar en la tematica. Quai As levgescha considerablamain il pass da prender per mauns ina tala lavur pulit voluminusa.

Sche Vus As essas decidida/decidi per in tema, stuais Vus definir cleramain il **problem**. Quai gida a betg sa perder en ina tematica memia vasta. Vus definis l'object da Vossa retschertga e la cunfinalis cun inditgar cleramain, tge che fa part e tge che na fa betg part dal problem. Vus faschais notizias da tut ils colloquis e da tuttas ponderaziuns e reflexiuns (guarda era il punct 6 'Schurnal da lavur') per evitar che impurtantas ideas gijan a perder.

3. Accumpagnadra/ Accumpagnader

Enfin la mesadad da november stuais Vus avair elegì ina scolasta/in scolast da la scola sco accumpagnadra / accumpagnader. Vus stuais considerar ch'ina scolasta/in scolast po accumpagnar maximalmain tschintg lavurs da matura. I po perquai capitar che l'accumpagnadra/l'accumpagnader ha gia cuntanschì il dumber da lavurs maximal u che la tematica proponida na fa betg part da sia furmaziun specifica.

Entschatta december decida la direcziun da la scola definitivamain davart l'assegnaziun da las accumpagnadras/dals accumpagnaders e communitgescha sia decisiun a las scolaras/als scolar ed a las scolastas/als scolasts.

Sche Voss linguatg matern è rumantsch u talian, avais Vus la pussaivladad da rediger e da preschentar Vossa lavur da matura en in da quests linguatgs, sut la premissa che l'accumpagnadra/l'accumpagnader dominescha quest linguatg. Vossa accumpagnadra / Voss accumpagnader decida schebain ella accumpogna Vossa lavur.

4. Tips da lavurs da matura

Cun l'elecziun dal tip da la lavur da matura definis Vus l'**access metodic** che Vus vegnis a seguir. La formulaziun dal problem ed il tip da lavur elegì sa cumpletteschan vicendaivlamain e furman in'unitad al nivel dals cuntegn e da la metoda.

Il tip da la lavur da matura sforza Vus da lavurar e sa mover envers la finamira. L'elecziun dal tip da lavur definescha era ils criteris da validaziun dal cuntegn e las spetgas envers la futura lavur da matura.

Studegiai perquai gia avant che vus elegis il tip da lavur ils criteris da validaziun specifics. Uschia chapis Vus, tge spetgas ch'èn colliadas cun Voss product.

L'elecziun dal tip da la lavur da matura **stuais Vus fixar cun l'accompagnadra/l'accompagner ed ella sto s'accordar cun las directivas dal rom elegì.**

Retschertga

La retschertga correspunda ad ina lavur scientifica. En ina retschertga vegn studegià in object ed ins al examinescha cun metodas adattadas. Il resultat cuntanschi vegn alura discutà a moda critica. I va qua per la perscrutaziun en in senn pli vast.

La lavur vegn redigida en furma scritta. Cun agid dal formular 'Retschertga' (lavur scientifica) vegnan validads il process da lavur fin a la consegna, las pretensiuns formalas, il cuntegn e la metoda applitgada.

Producziun tecnica

Ina producziun preveda la creaziun d'in product che funcziuna partind d'ina idea iniziala. Per quest tip da producziun vai per planisar, construir e lavurar exactamain. La producziun tecnica correspunda a la veglia ovra cun text accompagnant, ma ella ha en quest cas in character tecnic e scientific.

Il feigl da validaziun per la producziun tecnica cumpiglia la validaziun dal process da lavur enfin al mument da la consegna, la validaziun dals aspects formals, la validaziun dal cuntegn e la validaziun da las metodas, saja quai tant da la producziun tecnica, sco era dal text accompagnant.

Producziun artistic-creativa

Sut producziun artistic-creativa chapesch'ins la creaziun d'ina ovra artistica da tip visual e/ni acustic partind d'ina e d'ina ispiraziun persunala. Il product duai persvader tant dal punct da vista artisanal sco dal punct da vista creativ. Tar quest tip da lavur dovri fantasia, dun d'invenziun e creativitat. Il medem temp sto la candidata/il candidat demussar sia abilitad da reflectar l'atgna activitat. La producziun artistic-creativa correspunda a l'ovra cun text accompagnant d' enfin qua.

Il feigl da validaziun per la producziun artistic-creativa cumpiglia la validaziun dal process da lavur enfin al mument da consegna, la validaziun dals aspects formals, la validaziun dal cuntegn e la validaziun da las metodas, tant da la producziun artistic-creativa, sco era dal text accompagnant.

Organisaziun d'ina occurrenza

La lavur da matura dal tip organisaziun d'ina occurrenza preveda il svilup autonom d'ina idea per l'organisaziun, la realisaziun e la validaziun finala d'ina occurrenza. Per quest tip da lavur ston ins savair anticipar ils temps e prevair ils process necessaris. Il medem temp èsi impurtant d'avair bunas abilitads organisatoricas ed enconuschientschas en il rom da la contabilitad. Per quest tip da lavur da matura mancava enfin uss in modul da validaziun adattà.

Il feigl da validaziun per l'organisaziun d'ina occurrenza cumpiglia la validaziun da la qualitat da la planisaziun e da la realisaziun da l'occurrenza, sco era la validaziun dal text accompagnant. Sco tar ils auters tips da lavur, fan era qua part da la validaziun il process da lavur enfin a la consegna, las pretensiuns formalas, il cuntegn e la metoda.

Per mintga tip da lavur da matura è previs ina preschentaziun orala cun nota (cf. punct 10).

5. Concept e cunvegna da collavuraziun

Contactai ad uras Vossa accompagnader/Voss accompagnader per elavurar il concept. Igl è impurtant da betg retardar quest termin.

Il concept duess esser in'emprima planisaziun da la lavur da matura. En quella planisais Vus las etappas da la lavur cun definir ils temps dals singuls pass previs. Questa lavur dumonda in studi approfondà da la materia, p.ex. in approfondiment en la litteratura spezialisada e da l'internet. A la fin da quest process cumpilais Vus, ensemen cun Vossa accompagnadra/Voss accompagnader, la cunvegna per la lavur da matura (cf. formulars). La cunvegna da collavuraziun ed ina copia dil concept ston vegnir inoltrads al secretariat enfin il termin inditgà en il plan da termins.

Alura realisais Vus ils proxims pass tenor Voss concept. Vus essas obligada/obligà da resguardar attentamain ils termins. En cas che Vus avessas difficultads da seguir il plan da termins fixà (experiments che na funcziunan betg, Vus na chattais betg persunas da contact euv.), stuais vus As drizzar immediat a l'accompagnadra/l'accompagnader e discutir cun ella/el ils proxims pass.

6. Schurnal da lavur

Vus stuais documentar cun in schurnal da lavur il process da realisaziun da Vossa lavur da matura. En quest diari nudais Vus las etappas da la lavur, las reflexiuns, dumondas a l'accompagnadra/l'accompagnader u ad autras persunas da contact, discussiuns e sesidas e quant temp che vus duvrais per la lavur euv.

A chaschun da mintga colloqui cun l'accompagnadra/l'accompagnader purtais Vus cun Vus il schurnal. Il schurnal stuais Vus a la fin consegnar ensemen cun la lavur da matura ed el vegn resguardà en la validaziun finala da la lavur da matura.

7. Planisaziun dal temp

Durant l'emprima occurrenza d'infurmaziun survegnis Vus da la direcziun da la scola ina glista da termins cun las datas relevantas per la lavur da matura. Quests termins èn liants per vossa planisaziun persunala.

Nus cussegliaim da planisar avunda temp per la redacziun da la lavur da matura e dal schurnal da lavur. Uschia evitais Vus sbagls formals en consequenza da mancanza da temp. Avant che consegnar la lavur èsi necessari da laschar lectorar la lavur d'ina persuna externa. Per evitar che la lavur giaja a perder pervi da problems tecnicos cun il computer, recumandain nus d'arcunar la lavur era sin purtaders da datas externs.

Problems da computer na vegnan betg acceptads sco stgisa per ina consegna retardada (cf. Reglament, p. 12).

8. Directivas formalas

Las directivas formalas per la realisaziun da lavurs scrittas da la scola media commerciala èn vegnidas sorprendidas per la lavur da matura cun l'intenziun unifitgar las directivas per l'entira scola. Ellas defineschan ils sequents champs da la lavur scritta e dal text accompagnant:

- formataziun e structura
- diever da las funtaunas (citats, indicaziun da las funtaunas)
- linguatg e stil
- bibliografia

Pagina da titel, chau-pagina, pe-pagina

Per pudair reconuscher cleramain mintga lavur e mintga singula pagina da la lavur (retschertga) ni dal text accompagnant **stuais** Vus configurar la pagina da titel, il chau-pagina ed il pe-pagina **tenor las directivas da la scola media commerciala**. Questas directivas chattais Vus en la cloud da la Scola chantunala grischuna en l'ordinatur lavur da matura.

Discutai ad uras cun l'accompagnadra/l'accompagnader sch'i dovra anc **ulteriuras indicaziuns formalas da la facultad specifica** per la redacziun da la lavur da matura.

Sche quai n' è betg il cas, valan las disposiziuns da las disposiziuns da las directivas formalas numnadas che Vus chattais en la cloud da la Scola chantunala grischuna.

Betg emblidai: Tut las infurmaziuns e tut ils patratgs che derivan betg da vus senza/sez ston esser marcads cleramain. Tant la funtauna, sco l'autur ston esser inditgads precisamain. Uschiglio violais vus ils dretgs d'autur e Vus As faschais culpanta/culpant dal plagiat.

9. Decleraziun d' autenticidad

A la fin da la lavur agiuntais e suttascrivais Vus la suandanta passascha:

Jau declar d'avair cumpilà e redigì persunalmain questa lavur da matura e d'avair inditgà cleramain e conscienziusamain las parts tratgas dad autras funtaunas. Jau prenda enconuschientscha dal fatg, ch'in plagiat vala sco engion.

Lieu, data: ..... Suttascripziun: .....

Plagiat

En quest lieu As rendain nus attent(a) expressivamain, ch'in plagiat è in engion en il senn giuridic. Cuntegnan parts essenzialas da la lavur da matura possess ester e las reglas da citar valaivlas e discutadas cun l'accompagnader/l'accompagnadra vegnan betg resguardadas, vegn la lavur validada cun la nota 1 (guarda era il reglament p. 12). Essenzialas èn las parts fixadas en il concept u en il process da lavur.

10. Preschentaziun orala

La preschentaziun orala è part integrala da la lavur da matura. Ella na consista betg be da la preschentaziun da las finamiras e dals resultats da la lavur, mabain er aspects persunala, experientschas ed enconuschientschas. En il colloqui che segua la preschentaziun datti er in discurs dal fatg tranter Vus e l'accompagnadra/l'accompagnader.

La preschentaziun d'ina **lavor individuala** dura 15 minutas (10 minutas preschentaziun, 5 minutas discussiun), la preschentaziun d'ina **lavor da gruppa** da duas persunas cuzza 30 minutas.

Las lavurs da gruppa vegnan validadas individualmain. Igl è perquai impurtant da tegnair quint da quest fatg en la preparaziun e la realisaziun da la preschentaziun.

11. Valitaziun e nota

L'elecziun dal tip da la lavur da matura determinescha ils criteris da valitaziun applitgads. Perquai stuais Vus inditgar gia tar l'elecziun dal tema, ensemen cun Vossa accompagnadra/Voss accompagnader, il tip da Vossa lavur da matura. Suentar l'elavuraziun dal concept fixais Vus quest tip ensemen cun Vossa accompagnadra/Voss accompagnader.

Mintga feigl da valitaziun cuntogna quatter secturs da valitaziun: **il process da lavur, las indicaziuns formalas per la part scritta, il cuntegn e las metodas e la preschentaziun orala.**

La valitaziun dals singuls secturs variescha tenor il tip da la lavur da matura elegì (retschertga / producziun tecnica / producziun artistic-creativa / organisaziun d'ina occurrenza). En il reglament chattais Vus ina survista.

Criteris da valitaziun opziunals

L'accompagnadra/L'accompagnader po fixar ensemen cun la scolara/il scolar auters criteris da valitaziun liants per la lavur da matura. Quests criteris permettun da resguardar pretensiuns ed abilitads specificas, sco l'acquist da tecnicas spezialas, il studi da funtaunas pli complexas u proceders spezialmain cumplitgads.

Criteris da valitaziun e notas parzialas

Tenor criteris da valitaziun bain definidas dat l'accompagnadra / l'accompagnader ina nota sin la scala dad 1 fin 6 en mesas e quartas notas. En il secturs da valitaziun 'cuntegn' e 'metodas' varieschan ils criteris da valitaziun tut tenor il tip da la lavur da matura elegi.

Tabella 1: Notas parzialas e lur significaziun en furma da plets

Nota parziala	
6	Excellent La scolara/Il scolar surpassan tut ils puncts cleramain il nivel da pretensiun dals criteris da valitaziun. La qualitad dal resultat cuntanschi ademplescha tut ils puncts dal concept cun ina excellenta qualitad u surpassa bleras finamiras dal concept.
5.5	Fitg bun La scolara/Il scolar ademplescha il nivel da pretensiun e superescha quella en singuls puncts. La qualitad dal resultat cuntanschi ademplescha tut ils puncts dal concept en fitg buna qualitad u surpassa bleras finamiras dal concept.
5	Bun La scolara/Il scolar ademplescha cumplainamain e qualitativamain las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. La buna qualitad dal resultat correspunda a las finamiras formuladas en il concept inicial.
4.5	Cuntentaivel La scolara/Il scolar ademplescha en grondas parts las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. La qualitad dal resultat correspunda per gronda part a las finamiras formuladas en il concept inicial.
4	Suffizient La scolara/Il scolar ademplescha per part las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. La qualitad dal resultat correspunda per part a las finamiras formuladas en il concept inicial.
3.5	Parzialmain insufficient La scolara/Il scolar n'ademplescha per part betg las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. Las indicaziuns e finamiras dal concept inicial vegnan sviluppadas, dentant mo parzialmain u en moda superfiziala.

3	Insuffizient La scolara/Il scolar n'ademplescha per gronda part betg las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. Las indicaziuns e las finamiras dal concept na vegnan per gronda part betg cuntanschids.
2.5	Fermamain insuffizient La scolara/Il scolar na cuntanscha betg las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. Singulas indicaziuns u singulas finamiras dal concept èn anc vesaiels.
2	Nausch La scolara/Il scolar na cuntanscha betg las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. Las indicaziuns e las finamiras dal concept na vegnan betg cuntanschidas. Il material che sa lascha valitar (p. ex. fragments da text, skizzas) è fragmentar.
1 – 1.5	Fitg nausch La scolara/Il scolar na cuntanscha betg las pretensiuns fixadas en ils criteris da valitaziun. I n'è betg pussaivel da valitar il material consegnà.

Invista

Suenter la preschentaziun orala s'inscuntra la scolara/il scolar ina davosa giada cun l'accumpagnadra/l'accumpagnader per il colloqui da valitaziun final da la lavur da matura tenor il feagl da valitaziun. Cun sia sutscriziun conferma la scolara/il scolar d'avair consultà il feagl da valitaziun. Mintga scolara/Mintga scolar fa ina fotocopia dal feagl da valitaziun.

12. La nota da la lavur da matura en ils attestats

Nota da promoziun La nota da la lavur da matura quinta sco nota da promoziun e vegn integrada en il segund attestat da la 6avla classa. Ella vala tant sco nota da promoziun, sco era sco nota d'admissiun per ils examens da maturitad.

Nota da matura cun il titel

La nota da la lavur da matura vegn registrada en l'attestat da maturitad e quinta per la promoziun dals examens da matura. Igl è impurtant da savair ch'il titel precis da la lavur da matura figurescha en l'attestat da maturitad.

Repetiziun da la 5G En cas d'ina repetiziun da la 5avla classa èsi pussaivel da consegnar e preschentar la lavur sco previs en il plan da terminis. Durant l'onn da la repetiziun èsi era pussaivel da cumenzar ina nova lavur cun in auter titel.

Repetiziun da la 6G En cas d'ina repetiziun da la 6avla classa u perquai che l'access al examens da matura vegn manchentà èsi pussaivel - cun ina dumonda a la direcziun da la scola - da surprender la valitaziun da l'emprima lavur da matura.

13. Agir en cas da problems

Empruvai da schliar eventuels problems immediatamain cun l'accumpagnadra/l'accumpagnader. En cas da basegn pudais Vus era As drizzar al magister da classa u al commember da la direcziun responsabel.

Las directivas ed ils novs feagls da valitaziun èn vegnids approvads da la conferenza da scolasts dals 16 da november 2016 ed èn vegnidas surlavuradas sin disposiziun da direcziun da la scola per l'onn da scola LM18 e las sequentas annadas.

Reglament da la lavur da matura

1. Finamiras

La lavur da matura pretenda da la scolara/dal scolar d'elavurar ina tematica a moda autonoma e serva sco preparaziun per la redacziun da lavurs e process scientifics.

La lavur da matura na pretenda anc naginas enconuschientschas metodicas e dal fatg, sco ch'ellas vegnan pretendidas en connex cun l'instrucziun universitara.

Las maturandas ed ils maturands

- elegian a moda autonoma in tema, cunfineschan quel e formuleschan dumondas relevantas
- procuran infurmaziuns a moda autonoma
- sa confruntan a moda differenziada cun ina tematica clermain cunfinada
- preschentan il tema en ina furma formalmain e logicamain correcta
- lavuran cun clera finamira en collavuraziun cun personas dal fatg
- sa tschentan - tut tenor tematica elegida - dumondas interdisciplinaras
- s'occupan d'in tema durant in temp pli lung
- preschentan ed explitgeschan lur lavur a bucca
- realiseschan, tut tenor la materia, in'atgna idea en furma visuala e/u acustica e documenteschan il process da lavur e las reflexiuns en in text accompagnant

2. Basa giuridica

La basa giuridica furma **al nivel federal** l'Ordinaziun dal Cussegl federal resp. il Reglament da la CDPE davart la renconuschientscha dals attestats da maturitad (RAM) dals 16 da schaner/15 da favrer 1995 che definescha las finamiras pedagogicas (Art.5,2), auza la lavur da matura ad in rom da maturitad (Art.9,1, Art.10, Art.11b), definescha la validaziun da la nota da maturitad sin basa dal process da lavur, a la lavur scritta ed a la preschentaziun orala (Art.15,1c e Art.15,2) e reglescha la registraziun dal titel da la lavur da matura en l'attestat da matura (Art.20,1g).

Al nivel chantunal vegen la basa giuridica basi determinada da l'Ordinaziun davart il gimnasi (OGim) e specificamain da l'Art. 15,3 (Roms da promoziun), da l'Art. 16 (Cundiziuns per la promoziun), da l'Art. 20 (Lavur di matura), da l'Art. 21,1 (Roms da maturitad) da l'Art. 31,3 (Repetiziun da l'examen da maturitad) e da l'Art. 32 (Concepziun da l'attestat da maturitad).

Per la Scola chantunala grischuna vala il sistem da validaziun cun quatter tips da validaziun sco decidì da la conferenza dals scolasts dals 16 da november 2016 per tut las secziuns da la Scola chantunala grischuna. Il nov sistem va en vigur a partir da l'annada LM18. Il sistem da validaziun è part integrala dal Reglament da la lavur da matura.

3. Elecziun dal tema e da l'accumpagnadra/l'accumpagnader

Las scolaras/ils scolars elegian tranter ils las personas d'instrucziun da la scola in'accumpagnadra/in accumpagnader che accumpogna la lavur da matura. La direcziun coordinescha l'elecziun dals temas e da las accumpagnadras/dals accumpagnaders en accordanza cun las singulas gruppas da materia.

Il tema e las finamiras ston esser precisadas ed elegidas uschia, ch'ellas pon vegnir formuladas en scrit e preschentadas a bucca. Il tema da la lavur da matura vegn definì cuminaivlamain tranter l'accumpagnadra/l'accumpagnader e la maturanda/il maturand.

4. Lavur individuala u lavur da gruppa

Ins po elavurar la lavur da matura a moda individuala u en ina gruppa. Per regla na sa cumpona ina gruppa betg da dapli che trais commembras/commembers.

5. Rom dal temp e determinaziuns liantas

La scola fixescha in plan da terminis per la preparaziun e la realisaziun da la lavur da matura durant ils dus davos onns da scola. Tut ils participads èn obligads resguardar ils terminis. En cas da surpassaments verifitgescha la direcziun la situaziun ed è autorisada dad imponer sancziun en il rom da l'urden da scola.

6. Tips da lavurs da matura e dimensiun

La lavur autonoma dad ina tscherta impurtanza scritta u commentada a scrit tenor l'Art. 10 dal RRM (Reglament davart la renconuschientscha dals attestats da maturitad) sa po cumponer da quatter. Cun la nova nomenclatura sa differenziescha la terminologia generala duvrada enfin qua da la lavur scientifica e la d'ovra cun text accumpagnant.

Tabella 2: Tips da lavurs da maturitad

Tip	Denominaziun veglia	Denominaziun tenor RRM
Retschertga	Lavur scientifica	Lavur scritta
Producziun tecnica cun text accumpagnant	Ovra cun text accumpagnant	Lavur commentada en scrit
Producziun artistic-creativa cun text accumpagnant	Ovra cun text accumpagnant	Lavur commentada en scrit
Organisaziun d'ina occurrenza cun text accumpagnant	Ovra cun text accumpagnant	Lavur commentada en scrit

Dimensiuns

Ina retschertga cumpiglia per regla tranter 12 e 16 paginas da text per ina lavur individuala e tranter 20 e 30 paginas da text per ina lavur da partenari u da gruppa. Il text accumpagnant dad ina producziun tecnica, d'ina producziun artistic-creativa u da l'organisaziun d'ina occurrenza cumpiglia tranter 10 e 15 paginas per ina lavur individuala.

Il dumber da paginas è da chapir sco mesira approximativa.

7. Directivas formalas

Las directivas formalas per la lavur da matura dal gimnasi da la Scola chantunala grischuna sa refereschon a las directivas per il PDI (Project didactic interdisciplinar) da la Scola media commerciala da la Scola chantunala grischuna. L'accumpagnadra / l'accumpagnader po integrar u substituir las directivas generalas cun las directivas specificas da la facultad sche quai vegn communitgà ad uras a la scolara/al scolar

La preschentaziun e la discussiun da las directivas da la facultad succeda a chaschun da l'elavuraziun dal concept e sto esser documentada en il schurnal da lavur da la scolara/dal scolar, sco era en il schurnal da l'accumpagnadra/da l'accumpagnader.

8. Preschentaziun orala

La preschentaziun a bucca mussa l'abiltad da la maturanda/dal maturand da

- defender tesas ed explitgar sias enconuschentschas,
- reflectar il proceder e las metodos applitgadas
- render transparentas las decisiuns fatgas

La preschentaziun orala d'ina lavur individuala dura 15 minutas (10 minutas preschentaziun, 5 minutas discussiun). La preschentaziun d'ina lavur da gruppa dura 30 minutas.

En cas d'ina lavur en gruppa en duas personas vegn mintga maturanda/maturand examinà separadamain.

9. Accumpagnament e sustegn

Tut las scolastas e tut ils scolasts da la Scola chantunala èn obligads dad acceptar d'accumpagnar lavurs da matura. En cas motivads pon els dentant refusar in tema proponì. Ina scolasta/In scolast accumpogna per regla maximalmain 5 lavurs da matura.

La direcziun da la scola decida davart l'accumpagnament entras ina persuna externa ed il scleriment da sias qualificaziuns dal fatg. La formulaziun dal concept vegn terminà d'in cuvegna da collavuraziun. Quella sto cuntegnair las indicaziuns da temp e cuntegn necessarias ed esser sutscritta da domaduas varts.

L'accumpagnadra/l'accumpagnader

- gida la maturanda/il maturand da cunfinar il tema e da formular il problem a moda precisa
- gida la maturanda/il maturand a reflectar il proceder e las metodos da lavur adattadas
- communitgescha ad uras a la maturanda/al maturand las directivas internas da la facultad
- illustrescha a la maturanda/al maturand las metodos da lavur specificas per la lavur da matura
- controllescha ch'il concept cuntegnia precisas finamiras intermediaras
- discutescha la lavur da matura cun la maturanda/il maturand en intervals regulars
- controllescha parts da la lavur durant l'elavuraziun
- s'infurmescha davart il stadi da la lavur avant las vacanzas
- avisescha la direcziun en cas da difficultads
- maina in schurnal d'accumpagnament

10. Valitaziun e nota

Cumpetenzza

L'accumpagnadra/L'accumpagnader valitescha la lavur e comunitgescha la valitaziun a la maturanda/al maturand a chaschun dal colloqui final.

En il cas d'ina lavur da matura insufficienta po l'accumpagnadra / l'accumpagnader proponer a la direcziun da sutta poner la lavur ad ina segunda valitaziun.

Fegls da valitaziun per ils differents tips da lavurs da

Per la valitaziun da la lavur da matura è il diever dals fegls da valitaziun per ils quatter tips da lavur 'retschertga', 'producziun tecnica', 'producziun artistic-creativa' ed 'organisaziun d'ina occurrenza' liants. Il fegl da valitaziun vegn elegì tenor il tip da la lavur.

Il secturs e criteris dal fegl da valitaziun èn liants e derivan da las finamiras formativas en connex cun l'art. 5.2 da la renconuschientscha dals attestats da maturitad (RAM). Quels cuntregnan las cumpetenzas da basa, da las metodas specificas ed interdisciplinaras, las cumpetenzas communicativas e socialas.

Secturs da valitaziun e paisa

- Il sequents secturs vegnan validads: il process da lavur, las directivas formalas per la part scritta, il cuntegn e las metodas (prestaziun scritta) e la preschentaziun a bucca (prestaziun orala.) (Art. 20,2 OGim)
- La prestaziun scritta vegn validada cun ina da trais quarts e la prestaziun orala cun in quart (Art. 20,2 OGim)
- Il secturs da valitaziun Directivas formalas per la part scritta e Cuntegn e Metodas survegnan differents pais tut tenor il tip da la lavur da matura:

Tabella 3: Paisa dals differents secturs da valitaziun tenor il tip da la lavur da matura

Sector da valitaziun	Pais tenor il tip da la lavur da matura			
	Retschertga	Producziun tecnica	Producziun creativa	Organisaziun d'ina occurrenza
Process da lavur	15%	15%	15%	15%
Directivas formalas per la part scritta	15%	10%	5%	15%
Cuntegn e metodas	45%	50%	55%	45%
Preschentaziun oralea	25%	25%	25%	25%
Notta totala	100%	100%	100%	100%

Criteria da validaziun

- Mintga sector da validaziun cuntegna criteris da validaziun detagliads, gruppads en champs tematics sin il feigl da validaziun. Ils divers champs tematics vegnan validads independentamain cun ina nota parziala e puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts. En mintga champ tematic èsi pussaivel d'aggiuntar in commentar.
- En il sector da validaziun **Cuntegn e metodas** varieschan ils criteris da validaziun tut tenor il tip da lavur elegì. En quest sector da validaziun ha la scolara/il scolar en accord cun l'accompagnadra/l'accompagnader la pussaivladad da stabilir auters criteris da validaziun (champ opziunal). Il criteri da validaziun aggiuntà vegn fixà cun ina nota parziala che vegn includida en la calculaziun da la nota finala.
- En tut ils tips da lavurs da matura dal sector **Process da lavur** vegn er resguardà il schurnal da lavur (cun skizza da project, disposiziuns, plans da temp e resultats intermediars). Per quest motiv è la consegna dal schurnal da lavur obligatoric per tut las maturandas e tut ils maturands.
- La media matematica da las singulas notas parzialas da mintga sector da validaziun entra en la calculaziun da la nota finala. La nota finala vegn arrundada sin entiras e mesas notas.
- Per las lavurs da gruppa vegn stabili ina cunvegna, schebain la lavur da matura è in resultat da gruppa u sch'ella vegn validada a moda individuala. La preschentaziun vegn adina validada a moda individuala.

Nota da promoziun e nota da matura

- La nota da la lavur da matura vegn integrada en il segund attestat da la 6avla classa senza inditgar il titel da la lavur (Art. 15,3 OLic). Ella vala sco nota da promoziun sco definì en las cundiziuns da promoziun (Art. 16 OGim).
- La nota da la lavur da matura vegn registrada en l'attestat da maturitad sco nota da matura (Art. 9,1 RRM) e quinta per la promoziun dals examens da maturitad. Il titel cumplet da la lavur da matura ni ina formulaziun concisa ed adattada figurescha en l'attestat da maturitad (Art. 20,1 RRM).
- En cas da repetiziun da la 6avla classa sco consequenza d'ina promoziun manchentada (Art. 17 OGim) u en cas dad examens da matura betg dumagnads po la lavur da matura vegnir sorprendida sin dumonda a la direcziun (Art. 31,3 OGim).

Cuntravenziun al termin da consegna e plagiat

- En cas ch'il termin da consegna da la lavur scritta vegn manchentà, vegn quel validà cun la nota 1 (Art. 20,3 OGim).
- Sche parts essenzialas da la lavur da maturitad en scrit u commentada en scrit cuntregnan proprietad intellectuala es-tra guntgind las reglas da citar vertentas, vegn la lavur da maturitad en scrit u commentada en scrit validada cun la nota 1(Art. 20,4 OGim).

11. Mussavia

Il mussavia sa drizza a maturandas e maturands sco a las accumpagnadras ed als accumpagnaders. El definescha las etappas d'elavuraziun da la lavur da matura ed offra a las maturandas ed als maturands in guid practic per la redacziun da la lavur.

12. Indemnisaziun da l'accumpagnadra/l'accumpagnader

Per l'accumpagnament d'ina lavur da matura è prevista ina indemnisaziun dad $\frac{1}{4}$ d'ina lecziun annuala.

13. Dretg da recurs

La decisiun d'ina promoziun u dals examens da matura manchentads pon vegnir contestads entaifer 10 dis dapi lur comunicaziun al Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient, servetsch giuridic, Quaderstrasse 17, 7000 Cuir. Il recurs sto cuntegnair ina proposta ed ina motivaziun. La contestaziun sto esser suttascritta en copia dubla ensemen cun documents da cumprova allegads e la decisiun contestada.

Il reglement è vegnì validà a chaschun da la conferenza da scolasts dals 16 da november 2016 ed è vegnì ordinà da la direcziun da scola per l'annada MA18 e per las sequentas annadas. Dapi l'introducziun dal nov formular da validaziun tenor ils tips (perscrutaziun, producziun tecnica, producziun artistic-creativa ed organisaziun d'ina occurrenza) per l'annada MA18 è il reglement vegnì repassà cuntinuadamain.

Process da lavur

per tut ils tips (retschertga, producziun tecnica, producziun artistic-creativa, organisaziun d'ina occurrenza)

1. Engaschi / Tenuta / Collavuraziun	Valitaziun	Commentari
Autonomia (La scolara/il scolar lavura en moda autonoma.)		
Iniziativa (La scolara/il scolar tschertga il contact cun l'accumpagnadra/l'accumpagnader e tematisescha difficultads.)		
Fidada (La scolara/il scolar segua ils termins e la planisaziun da l'atgna lavur, resp. è abla/abel d'als adattar a moda logica e coerenta.)		
Collavuraziun en la lavur da gruppa (criteri opziunal) (La scolara/il scolar s'accorda regularmain cun las cumpognas/ils cumpogns e realisescha ils agens pensums resguardond ils termins.)		
Collavuraziun cun terzas personas (criteri opziunal) (La scolara/il scolar contactescha a moda autonoma ed ad uras ils experts ed ils interlocutors e collavura cun els a moda constructiva.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

2. Svilup / Transparenza	Valitaziun	Commentari
Controlla constanta dal process da lavur (La scolara/il scolar verifitgescha regularmain las metodas ed ils cuntegns da l'atgna lavur e redefinescha els tenor basegn.)		
Documents da planisaziun (Avant ch'entschaiver la lavur elavurescha la scolara/il scolar ina clera planisaziun (formulaziun da la problematica, il concept, il plan da lavur.)		
Transparenza dal process da lavur (La scolara/il scolar documentescha il process da lavur en ses schurnal da lavur e motivescha las etappas pli impurtantas da la planisaziun.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Directivas formalas per la part scritta

per tut ils tips (retschertga, producziun tecnica, producziun artistic-creativa, organisaziun d'ina occurrenza)

3. Preschentaziun, layout e structura	Validaziun	Commentari
Preschentaziun e layout (Il layout è tgirà, correspunda a las directivas e levgescha la chapientscha da la lavur.)		
Illustraziuns (tabellas/maletgs) (Las tabellas ed il maletgs elegids èn clers, enritgeschan ils cuntegns e levgeschan la chapientscha.)		
Structura (La structura da la lavur è clera e correspunda a las directivas.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

4. Lingua	Validaziun	Commentari
Correctadad linguistica (Ortografia, interpuncziun e grammatica èn correctas.)		
Abilitad expressiva (La lingua è precisa e specifica.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

5. Indicaziun da las funtaunas (citats, funtaunas)	Validaziun	Commentari
Indicaziun da las funtaunas (Las funtaunas e la bibliografia èn cumpletas e correspundan a las directivas.)		
Citats (Ils citats èn marcads e documentads cler- e correctamain.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Cuntegn e metoda – Tip Retschertga

6. Cumpetenzia tematica	Valitaziun	Commentari
Litteratura spezialisada (La litteratura spezialisada è vegnida resguardada commensuradamain.)		
Enconuschientschas dal rom ed elavuraziun da las infurmaziuns (La scolara/il scolar ha acquistà enconuschientschas solidas e specificas. Las enconuschientschas persunalas e las infurmaziuns acquiridas èn vegnidas duvradas a moda adeguata e correcta.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

7. Cumpetenzia metodica	Valitaziun	Commentari
Access metodic (Las metodos da lavur èn vegnidas applitgadas a moda correcta e precisa.)		
Transparenza (Las retschertgas èn documentadas uschia ch'ellas pon vegnir reproducidas ed èn transparentas.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

8. Qualitad da la retschertga	Valitaziun	Commentari
Structuraziun (Las singulas pars da la lavur èn formuladas en ina moda logica e clara, i dat in cler "fil cotschen".)		
Reflexiun dals cuntegns (Il process, ils resultats e la relevanza da la lavur èn vegnidas reflectadas adequatamain.)		
Livel qualitativ da l'analisa (La lavur persvada entras la profunditad da l'analisa.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Cuntegn e metodas – Tip Produenziun tecnica

6. Cumpetenzza tematica	Valitaziun	Commentari
Litteratura spezialisada (La litteratura spezialisada è vegnida resguardada a moda adequata en il text accompagnant.)		
Context (Las enconuschientschas da fund per la chapientscha e per il funcziunament dal product èn evidentas ed èn vegnidas contextualisadas a moda correcta.)		
Enconuschientschas specificas ed elavuraziun da las infurmaziuns (Las enconuschientschas persunalas e las infurmaziuns èn vegnidas applitgadas a moda adequata e correcta.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		
7. Cumpetenzza metodica	Valitaziun	Commentari
Process tecnic (Il process d'elavuraziun tecnic è vegnì applitgà a moda precauta e correcta.)		
Transparenza (La reflexiun davart il svilup dal product d davart l'optimaziun en il text accompagnant è adequata e documentada a moda transparenta.)		
Reflexiun (La reflexiun davart il process, ils resultats e purtada da la lavur èn da qualitat adattada.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		
8. Qualitad dal product	Valitaziun	Commentari
Funcziunalitad (Las caracteristicas tecnicas da l'idea iniciala èn vegnidas realisadas en il product.)		
Qualitad da realisaziun (La realisaziun tecnic-manuala è irreproschabla.)		
Qualitad dal product (Il product ademplescha l'intent tecnic tenor l'idea da construcziun.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Cuntegn e metodas – Tip Producziun artistic-creativa

6. Cumpetenzza tematica	Valitaziun	Commentari
Concept creativ (La scolara/il scolar sviluppescha soluziuns creativas e persvadentas per la realisaziun da si' ovra.)		
Context (En il text accompagnant vegn l'ovra inserida a moda adequata en in context pli vast.)		
Enconuschientschas dal fatg (En il text accompagnant elavurescha la scolara/il scolar a moda correcta sias atgnas enconuschientschas tematicas e demuss da posseder las enconuschientschas dal fatg necessarias.)		
Nota parziale (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

7. Cumpetenzas metodicas	Valitaziun	Commentari
Flexibilitad (Durant il process da realisaziun da l'ovra mussa la scolara/il scolar flexibilitad e lavura tenor plan intenziunà.)		
Elecziun da las prioritads (La scolara documentescha prioritads en il text accompagnant per documentar sia lavur. Uschia daventa il process da realisaziun cler e transparent.)		
Reflexiun (Ils process ed ils resultats cuntanschids èn stads sutaposts en il text accompagnant ad ina buna ed adequata reflexiun.)		
Nota parziale (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

8. Qualitad da l'ovra	Valitaziun	Commentari
Realisaziun (La realisaziun materiala e tecnica demussa gronda cumpetenzza.)		
Meds creativs (Ils mes creativs èn elegids ed applitgads a moda adequata..)		
Originalitad (L'ovra muss ina ferma cumpart individuala e l'originalitad da la realisaziun e bain vesaivla.)		
Profunditad da la reflexiun (La qualitad dal product reflectescha ina intensiva e profunda reflexiun davart ils il fatg ed aspects creativs.)		
Nota parziale (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Cuntegn e metodas – Tip Organisaziun d'ina occurrenza

6. Cumpetenzia tematica	Valitaziun	Commentari
Idea per in'occurrenza (La scolara/il scolar elavurescha e realisescha in concept adattà cun pussaivlas variantas.)		
Context (La scolara/il scolar demussa enconuschientschas teoreticas fundamentalas en la descripziun dal process e da la planisaziun (p.ex. termins, preventiv, resursas, enconuschientschas giuridicas e scleriment da necessitads.)		
Enconuschientschas specificas ed elavuraziun d'infurmaziuns (Las enconuschientschas personalas e las infurmaziuns rimnadas èn vegnidas applitgadas a moda adeguata e correcta.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

7. Cumpetenzia metodica	Valitaziun	Commentari
Plan da realisaziun (La concepziun dad in'occurrenza e la planisaziun èn vegnids elavurads en in plan da realisaziun persvadent.)		
Transparenza (La reflexiun en il text accompagnant davart la planisaziun e l'organisaziun d'ina occurrenza, sco era la reflexiun davart l'optimaziun è adequata e documentada a moda transparenta.)		
Reflexiun (Il process, ils resultats cuntanschids e la muntada da la planisaziun èn stads sutapposts ad ina reflexiun minuziusa ed adattada en il text accompagnant.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

8. Qualitad da l'occurrenza	Valitaziun	Commentari
Funcziunalitad (L'occurrenza organisada correspunda a la finamira definida en l'idea iniziala.)		
Qualitad da la realisaziun (La realisaziun da l'occurrenza è irreproschabla.)		
Originalitad (La realisaziun da l'occurrenza è originala e flexibla.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Champ opziunal**per tut ils tips (retschertga, producziun tecnica, producziun artistic-creativa, organisaziun d'ina occurrenza)**

9. Auters criteris da valitaziun tenor cunvegna	Valitaziun	Commentari
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

Preschentaziun orala

per tut ils tips (retschertga, producziun tecnica, producziun artistic-creativa, organisaziun d'ina occurrenza)

10. Moda da preschentaziun	Validaziun	Commentari
Interacziun (La scolara/il scolar è flexibel e segir. El/ella sveglia l'interess dal public per la tematica.)		
Lingua (La lingua è chapibla, fluenta e stimulanta.)		
Medias e meds auxiliars (L'elecziun da las medias ed il diever dals meds auxiliars è adattada.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		
11. Cuntegn	Validaziun	Commentari
Cumpetenzas dal fatg e correctadad dals cuntegns (La scolara/il scolar preschenta cuntegns exemplarics che lubeschon da chapir il resultat, resp. il product da la lavur.)		
Structura (La preschentaziun è structurada a moda clara e logica tenor prioritads definidas.)		
Reflexiun (Ils resultats cuntanschids e las experientschas fatgas durant il process da lavur vegnan analisads e preschentads.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		
12. Discussiun dal fatg	Validaziun	Commentari
Enconuschientschas da fund e cumpetenzas en il colloqui (La scolara/il scolar chapescha las dumondas, respunda en moda cumpetenta e mussa fitg bunas enconuschientschas da basa e cumpetenzas en il colloqui..)		
Argumentaziun (L'argumentaziun en il colloqui è differenziada e persvadenta.)		
Nota parziala (en puncts entirs, mezs puncts u quarts puncts)		

RETSCHERTGA – Notas parzias e nota finala**Process da lavur (15%)**

1. Engaschi / Tenuta / Collavuraziun	
2. Process / Trasparenza	
Nota parziala (betg arrundada):	

Indicaziuns formalas per la part scritta (15%)

3. Preschentaziun layout e structura	
4. Lingua	
5. Indicaziun da las funtaunas (citats, funtaunas)	
Nota parziala (betg arrundada):	

Cuntegn e metoda – Tip Retschertga (45%)

6. Cumpetenzia tematica	
7. Cumpetenzia metodica	
8. Qualitad da la retschertga	
9. Champ opziunal cun ulteriurs criteris da validaziun fixads ordavant	
Nota parziala (betg arrundada):	

Preschentaziun orala (25%)

10. Moda da preschentaziun	
11. Cuntegn	
12. Discussiun dal fatg	
Nota parziala (betg arrundada):	

Nota finala da la lavur da matura (arrundada entirs puncts u mezs puncts)	
--	--

Lieu, data

Suttascripziun accumpagnadra/-der

Suttascripziun Maturand(a)

PRODUZIONE TECNICA – Notas parzias e nota finala**Process da lavur (15%)**

1. Engaschi / Tenuta / Collavuraziun	
2. Process / Trasparenza	
Nota parziala (betg arrundada):	

Indicaziuns formalas per la part scritta (10%)

3. Preschentaziun layout e structura	
4. Lingua	
5. Indicaziun da las funtaunas (citats, funtaunas)	
Nota parziala (betg arrundada):	

Cuntegn e metodas – Tip Produzioni tecnica (50%)

6. Cumpetenzia tematica	
7. Cumpetenzia metodica	
8. Qualitad dal product	
9. Champ opziunal cun ulteriurs criteris da valitaziun fixads ordavant	
Nota parziala (betg arrundada):	

Preschentaziun orala (25%)

10. Moda da preschentaziun	
11. Cuntegn	
12. Discussiun dal fatg	
Nota parziala (betg arrundada):	

Nota finala da la lavur da matura (arrundada entirs puncts u mezs puncts)	
--	--

Lieu, data

Suttascripziun accumpagnadra/-der

Suttascripziun Maturand(a)

Process da lavur (15%)

1. Engaschi / Tenuta / Collavuraziun	
2. Process / Trasparenza	
Nota parziala (betg arrundada):	

Indicaziuns formalas per la part scritta (5%)

3. Preschentaziun layout e structura	
4. Lingua	
5. Indicaziun da las funtaunas (citats, funtaunas)	
Nota parziala (betg arrundada):	

Cuntegn e metodas – Tip Creaziun artistic-creativa (55%)

6. Cumpetenzia tematica	
7. Cumpetenzia metodica	
8. Qualitad da l'ovra	
9. Champ opziunal cun ulteriurs criteris da valitaziun fixads ordavant	
Nota parziala (betg arrundada):	

Preschentaziun orala (25%)

10. Moda da preschentaziun	
11. Cuntegn	
12. Discussiun dal fatg	
Nota parziala (betg arrundada):	

Nota finala da la lavur da matura (arrundada entirs puncts u mezs puncts)	
--	--

Lieu, data

Suttascripziun accumpagnadra/-der

Suttascripziun Maturand(a)

ORGANISAZIUN D'INA OCCURRENZA - Notas parzias e nota finala**Process da lavur (15%)**

1. Engaschi / Tenuta / Collavuraziun	
2. Process / Transparenza	
Nota parziala (betg arrundada):	

Indicaziuns formalas per la part scritta (15%)

3. Preschentaziun layout e structura	
4. Lingua	
5. Indicaziun da las funtaunas (citats, funtaunas)	
Nota parziala (betg arrundada):	

Cuntegn e metodas– Tip Organisaziun d'ina occurrenza (45%)

6. Cumpetenzia tematica	
7. Cumpetenzia metodica	
8. Qualitad da l'occurrenza	
9. Champ opziunal cun ulteriurs criteris da validaziun fixads ordavant	
Nota parziala (betg arrundada):	

Preschentaziun orala (25%)

10. Moda da preschentaziun	
11. Cuntegn	
12. Discussiun dal fatg	
Nota parziala (betg arrundada):	

Nota finala da la lavur da matura (arrundada entirs puncts u mezs puncts)	
--	--

Organisaziun da la preschentaziun orala

La direcziun da la scola ha determinà las sequentas directivas per la preschentaziun orala da la lavur da matura:

Responsabladad

L'organisaziun è centrala e giascha en la cumpetenza da la direcziun da la scola. las accompagnaras/ils accompagnaders èn responsabels per la realisaziun correcta e punctuala da las preschentaziuns orales.

Termins

La data da las preschentaziuns orales è fixada en il chalender da termins. Durant las preschentaziuns croda l'instrucziun regulara per las maturandas ed ils maturands pertutgads e lur accompagnaras ed accompagnader. Eventualas midadas vegnan communitgadas ad uras.

Plan da las preschentaziuns

La direcziun da la scola cumpona in plan da las preschentaziuns cun resguard als roms ed a las accompagnaras/als accompagnaders. Il plan vegn tramess a las maturandas ed als maturands ed a las accompagnaras ed als accompagnaders suenter las vacanzas d'atun.

Publicum (scolaras e scolars, scolastas e scolasts, parents ed enconuschents)

Las scolaras ed ils scolars da las 5avlas classas s'oblighescha da frequentar trais preschentaziuns e ston s'annunziar a moda electronica suenter las vacanzas d'atun.

Il dumber da las scolaras/dals scolars che assistan ad ina preschentaziun è limità atschitg persunas.

Las accompagnaras/ils accompagnaders survegnan ina glista cun ils nums e conferman a la direcziun la preschientscha da las scolaras/dals scolars annunziads.

Ils geniturs da las maturandas e dals maturands retschaivan in invit en scrit per las preschentaziuns.

Autras scolaras e scolars, autras persunas d'instrucziun u enconuschents sa drizzan directamain a l'accompagnadra/l'accompagnader. Il consentiment succeda en accord cun la maturanda/il maturand. En cas da dissens decida l'accompagnadra/l'accompagnader.

Durant l'entir temp da la preschentaziun a bucca (preschentaziun e discussiun suandanta) na dastga la stanza d'examen betg vegnir bandunada.

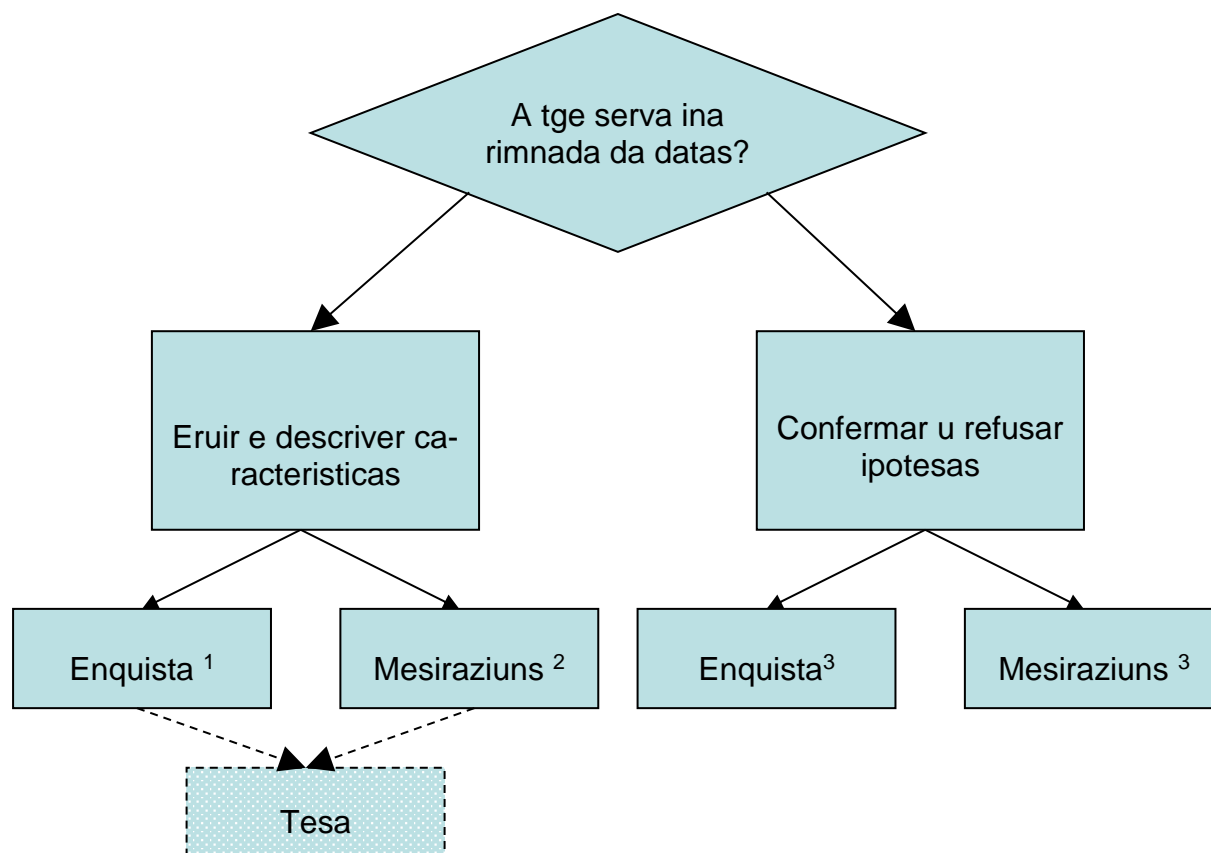
Communicaziun da la valitaziun

Al colloqui da valitaziun pon far part ni scolaras/scolars, ni persunas d'instrucziun ni parents ed enconuschents.

Absenza durant la preschentaziun orala.

In'absenza da la preschentaziun orala è permessa exclusivamain sin basa d'in attestat dal medi. L'attestat dal medi sto vegnir sped'avant il termin da preschentaziun al commember responsabel da la direcziun da la scola. La direcziun da la scola fixescha alura ina nova data da preschentaziun.

Proceder per crear ina statistic en la lavur da matura

¹ Erudir e describer caracteristicas (enquista)

- Avant che rimnar datas patratgar a la validaziun!
- Pli gugent paucas, m bunas e relevantas dumondas!
- Experimentar l'enquista cun in test da pilot!
- Discutar il questunari cun ils experts avant l'enquista definitiva!
- Adina sa dumandar: "Tge vi jau vairamain erudir?" Questa dumonda sto vegnir respundida concretamain. Pliras respostas èn pussaivlas!
- Ins na sa betg deducir conclusiuns generalmain valaivlas!

² Erudir e describer caracteristicas (mesiraziuns)

- Avant che rimnar datas patratgar a la validaziun!
- Tge cifras distinctivas èn relevantas?
- Adina sa dumandar: "Tge vi jau vairamain erudir?" Questa dumonda sto vegnir respundida concretamain. Pliras respostas èn pussaivlas!
- Las datas eruidas n'han nagina valaivladad generala!

³ Confermar u refutar ipotesas (enquista e mesiraziuns)

- Exnum contactar experts per l'evaluaziun d'ipotesas!
- Formular precisamain l'ipotesa avant che rimnar las datas!
- La scolara/Il scolar sto crear il questunari e fixar il medem temp l'evaluaziun cun l'experta/l'expert.
- La statistica finala vegn darar applitgada en la lavur da matura, ma ella resta ina finamira scientifica.

Josef Züger, settember 2016

Maletg da la cuverta

Scola chantunala Halde, Entrada principala

<http://www.bks-campus.ch/portrait/impressionen/haupteingang/view> (2.9.2013)

Persuna da contact:
Dr. Urs Spirig, prorectur
Manader dal gimasi
urs.spirig@bks.gr.ch